

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2009/10:3



Stenografiska
uppteckningar
2009/10:3

Fredagen den 2 oktober

1 § Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor (hälso- och sjukvård)

Statsrådet Maria Larsson

Återrapport från ministerrådsmöte den 30 april 2009

Återrapport från ministerrådsmöte den 9 juni 2009

Återrapport från informellt ministermöte den 6 och 7 juli 2009

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 12 oktober 2009

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag förklarar sammanträdet öppnat.

Jag ska börja med att fråga nämnden om det är okej att vi har sällskap av några praoelever. Marianne Berg har med sig Markus Nielsen och Simon Brolin och Margareta Cederfelt och Bengt-Anders Johansson har med sig en praktikant vid namn Melanie Brown. Kan nämnden godkänna att dessa är med under sammanträdet? Svaret är ja. Välkomna till EU-nämnden!

Sedan vi senast sågs har vi haft tre skriftliga samråd. Vi har behandlat förrförra veckans A-punktslista. Samrådet avslutades den 18 september kl. 16 med avvikande meningar från s och mp i en fiskefråga, som finns närmare beskriven i handlingarna. Förra veckans A-punktslista behandlade vi med slut den 24 september kl. 9 med stöd för regeringens ståndpunkter. Vi har även haft skriftligt samråd inför regeringsbeslut om rådets skriftliga procedur angående fyllnadsval av en ny slovakisk kommissionär. Det fanns stöd för regeringens ståndpunkt i den frågan.

Då går vi in på veckans frågor. Den första gäller hälso- och sjukvårdsrådet. I utskick 2 finns tre olika återrapporter, från rådsmötena den 30 april och den 9 juni samt den 6 och 7 juli, Sveriges första informella ministermöte under ordförandeskapet. Eftersom vi i dag ska tala om behandlingen av influensan föreslår jag att eventuella frågor om den tas när vi behandlar den punkten.

Därmed hälsar jag statsrådet Maria Larsson välkommen till nämnden.

Anf. 2 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Eftersom ni har fått ut rapporter tänkte jag vara ganska kort i återrapporteringen och bara föra oss tillbaka till det som har hänt.

Mötet den 30 april var ett extrainsatt möte som det tjeckiska ordförandeskapet kallade till med ganska kort varsel. Där diskuterades bered-

skapen för att möta den nya influensan. Smittspridningen hade då börjat öka runt om i Europa. Det rädde enhällighet i att anta slutsatser för att visa att EU står enat.

När vi träffades i Luxemburg var det huvudsakligen hälso- och sjukvårdsfrågor på agendan. Rådsrekommendationer både om patientsäkerhet och sällsynta sjukdomar antogs enhälligt. De hade förhandlats under våren, och vi var mycket nöjda med resultatet. Det tjeckiska ordförandeskapet gav också lägesrapporter om direktivet för organdonation och transplantation, om läkemedelspaketet och om patientrörlighetsdirektiven. Dessa tre områden har vi jobbat vidare med under det svenska ordförandeskapet. De ligger på Göran Hägglund, och han jobbar aktivt med dem alla tre.

Lunchen på Luxemburgsmötet användes för att diskutera influensan. Kommissionen hade tagit fram ett arbetsdokument som handlade om vaccinförsörjningen i Europa. Det blev föremål för en ganska livlig diskussion. Slutsatsen var att många medlemsstater tyckte att det fanns anledning att jobba vidare med ytterligare en strategi eller fler rådsslutsatser på detta område. Vi markerade redan då att vi tyckte att det var viktigt att bredda diskussionen till att handla om mer än bara vaccinförsörjning. Det fanns invändningar från flera av medlemsstaterna att detta hittills varit en nationell kompetens och att man inte kunde ändra på detta faktum under en pågående pandemi.

Det första informella ministermötet i det svenska ordförandeskapets regi var fantastiskt roligt. Det är mycket skojigt att ha ett ordförandeskap med de möjligheter till nätverksbyggande som det ger. Man har ju väldigt mycket tätare kontakter. Det var också ett lyckat möte eftersom vi hade så god uppslutning. Det var ministrar från 34 länder där. Det var inte bara från EU utan också från Efta och EES. För att vara ett informellt ministermöte i ett land som kanske i vissa avseenden ligger lite avlägset var det ett mycket gott resultat. Deltagarna var på gott humör hela mötet, och det kom mycket positivt ut av mötet.

Influensafrågan var den första dagordningspunkten som vi diskuterade. Där upprepade vi från svensk sida vikten av att bredda diskussionen till att inte bara handla om vaccinförsörjning utan också om fler saker som kunde tänkas ingå i slutsatserna. Det fick vi ett brett stöd av medlemsstaterna för. Det fanns invändningar mot att mycket som handlade om vaccinförsörjning var lite sent påkommet att börja jobba med. Det kunde finnas behov av vissa saker, men det upprepades att det var en medlemsstatskompetens. Jag återkommer till det inför mötet som nu ligger på dagordningen för att fördjupa diskussionen.

På ministermötet i Jönköping tog vi också upp alkoholfrågan ur ett marknadsföringsperspektiv mot unga. Vi hade samlat ihop lite filmsekvenser och hade en diskussion om hur självregleringen på detta område fungerar.

Det förekom också en diskussion om patientrörlighetsdirektivet. I den och i flera andra diskussioner var det många medlemsstater som yttrade sig. Det var hög aktivitet runt bordet. Den sammanfattande bedömningen av patientrörlighetsdirektivet var att >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § of-fentlighets- och sekretesslagen** <<<var kraftfullt emot. Alla andra länder uppmanade Sverige att försöka hitta fram till en överenskommelse under

ordförandeskapet. De skickade dock med tusen invändningar på vägen, och sedan sade de: Lycka till!

Vi tog även upp den viktiga frågan om antibiotikaresistens. Den utveckling vi ser är verkligen alarmerande. Det finns starka skäl att lyfta det inom EU-kretsen. Under det svenska ordförandeskapet har vi lagt prioriteringen på att också stimulera framtagandet av nya antibiotika som en del i diskussionen. Samtidigt innehåller en sådan diskussion alltid vikten av restriktivitet i användningen av antibiotika. Där ser det mycket olika ut i medlemsstaterna.

Anf. 3 MARINA PETTERSSON (s):

Fru ordförande! Vad gäller patientrörlighetsdirektivet uttrycks det i återrapporten från den 9 juni en oro över den inriktning som förhandlingarna har fått i arbetsgruppen avseende förhandstillstånd. Europaparlamentet har lagt fram ett kompromissförslag om förhandstillstånd kontra förhandsbesked. Kan Maria Larsson utveckla skillnaden mellan förhandsbesked och förhandstillstånd? Vad innebär det för patientrörlighetsdirektivet i dess helhet och för patienterna?

Anf. 4 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Jag tackar för frågan, men eftersom det är Göran Hägglunds fråga går jag lite bet på den typen av detaljer. Jag överlåter därför frågan åt Lina Pastorek.

Anf. 5 Departementssekreterare LINA PASTOREK:

Vid förhandstillstånd måste man få ett sådant för att åka ut och få vården ersatt. Det är något som de länder som är negativa till en ökad rörlighet vill göra så stort som möjligt. Det ska krävas förhandstillstånd för att få åka ut.

Förhandsbesked är det som parlamentet har föreslagit. Det innebär en möjlighet för personer att få ett besked på förhand om man kommer att få vårdkostnaden täckt.

I det förslag som Sverige som ordförande jobbar med finns det möjlighet till förhandstillstånd om det hotar de nationella systemen i stor utsträckning. Men vi vill också införa större möjligheter till förhandsbesked eftersom det underlättar för patienten.

Anf. 6 MARINA PETTERSSON (s):

Innebär ett förhandsbesked att patienterna kan åka på eget initiativ och sedan få besked från Försäkringskassan att de får vården betald?

I övrigt vill jag hänvisa till våra tidigare ställningstaganden i denna fråga, även om det bara är en informationspunkt.

Anf. 7 Departementssekreterare LINA PASTOREK:

Förhandstillstånd kan man inte ha i alltför stor utsträckning. Det är redan fastslaget av EG-domstolen. Vårt förslag bygger på den rättspraxis som gäller. Förhandsbeskedet är ett sätt att underlätta för patienten, men det förändrar inte rättspraxis.

2009/10:3

2 oktober

Anf. 8 CHRISTER WINBÄCK (fp):

Fru ordförande! Jag tackar statsrådet för återrapporten. Statsrådet nämnde alkoholreklam och unga. Jag är intresserad av vad man kom fram till lite mer konkret. Med tanke på den kraftiga ökning av alkoholreklam vi ser och dess påverkan på både unga och äldre är det viktigt att vi tillsammans strävar mot att få det bättre på detta område och rensar i en del av de avarter vi ser. Kom man fram till något konkret och hur går man vidare?

Anf. 9 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Jag vill göra ett medskick till statsrådet angående läkemedel mot resistent bakterier. Många hoppas och tror att läkemedelsbolagen kommer att ta fram sådana läkemedel, men eftersom det inte finns någon ekonomisk vinning i det – de ska ju användas så lite som möjligt – finns det inget hopp där. Det är viktigt att EU:s stater inser detta så att forskningspengar kommer direkt från EU.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Apropå den förra frågan ska jag också säga att de här råden är väldigt stora och breda, och egentligen är det återrapporterna om folkhälsoministerns frågor som vi ska behandla i dag och andra frågor när Göran Hägglund kommer nästa gång. Jag inser att det är lite tungrovt. Jag vill inte heller vänta till i december på att prata om patientrörlighet, men det är lite upp till folkhälsoministern. Självklart är folkhälsoministern här för att prata om sina frågor, och i den mån hon vill och bedömer att det är läge i dag går det bra att svara på det andra också.

Anf. 11 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Jag inser att det inte är helt lätt att se hur uppdelningen ser ut. Vi får ganska mycket frågor på varandras områden, och vi försöker svara så gott vi kan. När det blir så där detaljerat fixar vi det inte alltid, men vi har goda medarbetare med oss och försöker svara på alla frågor.

Christer Winbäcks fråga: Målsättningen på det informella ministermötet var att höja insikten hos ministrarna om att självregleringen kanske inte fungerar på ett tillfredsställande sätt.

Vi hade också bjudit in en ungdomspanel som tillsammans med ministrarna använde sig av mentometerknappar för att bedöma om det höll sig inom det regelverk som självregleringsprocessen innebär. Det intressanta var att vi fick lite olika utfall, där vi insåg att vuxna inte alltid bedömer attraktivitet i en reklam på samma sätt som ungdomar. Det här föranledde en diskussion i sig om ungdomar också borde ingå i självregleringspanelerna.

Det var ett informellt ministermöte, och det fattades inget beslut där. Vi ville höja medvetandegraden om att det här inte är ett väl fungerande system i EU i dag. Man kan säga att det också var en förberedelse för den expertkonferens som vi har haft kring alkohol där vi fortsatte att tala om marknadsföring ur ett ganska brett perspektiv.

Allt det här ska landa i, hoppas vi, rådsslutsatser i december på det formella Epscomötet. Vi har börjat skissa på dem – de är inte alls färdiga än. Här handlar det om att stämma av väl med medlemsstaterna vad de

tycker är möjligt att göra på området. Det ska jag be att få återkomma till mer i detalj när vi har kommit lite längre fram.

Till Susanne Eberstein: Jag kan bara hålla med. Det är precis det som är målsättningen, alltså att se om vi på EU-nivå kan stimulera forskningen på det här området. Och tiden hastar – det känns som att den rinner ut. Det är allt fler preparat som allt fler människor världen runt blir resistenta mot. Det är en angelägen fråga.

Anf. 12 EVA OLOFSSON (v):

Jag kan inte låta bli att fråga lite om patientrörlighetsdirektivet. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<var starkt emot, sades det, men det fanns tusen invändningar. När jag läser i rapporten kan jag se att många länder lyfter fram att de vill ha hälso- och sjukvården som en nationell fråga och kunna nationellt ha kontroll och beslutanderätt över frågan.

När det gäller förhandstillstånd har jag uppfattat det så att frågan är om det är EU som beslutar när det hotar ländernas nationella hälso- och sjukvård eller om det är landet självt som får ta det avgörandet. Jag tänkte fråga hur diskussionen ligger där nu. Jag har sett att det har varit uppe frågor om långvård och om privata-offentliga utförare ska ingå, och en hel massa invändningar.

Jag skulle vilja höra lite, förutom det här med förhandstillstånd: Vilka är de viktigaste av de tusen invändningarna som ministern nämnde?

Jag hänvisar också till vår ståndpunkt som vi har haft i den här frågan förut, där vi är väldigt klara över att vi tycker att det ska vara en nationell fråga och att det är länderna som får göra ställningstagandet om förhandstillstånd.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Nu hamnar vi i en diskussion om en fråga som bereds för närvarande. Vi kan inte jobba i ett vakuum här – jag förstår det.

Socialutskottet informerades om läget i frågan nu i veckan, och förhandlingsmässigt återkommer frågan till nämnden, antagligen med Hägglund, kanske med Maria Larsson, när det närmar sig avgörande i rådet.

Vi ska egentligen hålla oss till de Larssonska frågorna såsom de behandlades i juni. Om vi nu åtminstone håller oss till vad som hände i juni går det bra att besvara frågan. Förhandlingsläget framöver återkommer vi till, och det står inte alls på EU-nämndens agenda i dag.

Anf. 14 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Jag ska strax släppa in Lina Pastorek för att närmare besvara frågan.

Kommissionen fick ordet i början av den här diskussionen, och man betonade ganska tydligt när det gällde till exempel långvård att direktivet inte omfattar sociala tjänster och att långvård därmed inte kunde ingå – det var ett sådant tydligt ställningstagande – och att organtransplantation är en medicinsk åtgärd och därför är svår att undanta. Kommissionen gick in med ett ingångsvärde i den här diskussionen.

Det fanns en positiv vilja som inte har funnits tidigare i diskussionen, där flera angav att de vill se en lösning, att de tror att vi behöver det här på EU-nivå, en reglering av hur människor kan röra sig över gränserna.

2009/10:3

2 oktober

Sedan hade man naturligtvis lite nationella bevekelsegrunder att lägga in. Men det fanns en stark övertygelse om att detta skulle vara något som gagnar Europasamarbetet, där vi hade ett mervärde att hitta en lösning.

Det var väl också anledningen till att så många önskade lycka till och insåg problematiken.

Göran Hägglund sade i sitt slutanförande när vi hade lyssnat in alla invändningarna: Jag uppfattar er goda vilja, och jag hör ert lycka till, men för att komma till en slutpunkt innebär det att alla måste vara beredda att kunna kompromissa, annars blir det ingenting av.

Det var ganska disparata åsikter, och olika länder återopade olika bevekelsegrunder för sin reservation. Det är naturligtvis väldigt svårt att komma fram om man inte är beredd att ge och ta i en sådan här diskussion. Det var också den slutpunkt som Göran Hägglund satte för diskussionen.

Man kan säga att det var ett land som tydligt markerade att det här är svårt att tänka sig, och det var>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<.

Jag ska låta Lina Pastorek komplettera.

Anf. 15 Departementssekreterare LINA PASTOREK:

Jag uppfattar det så att jag ska förhålla mig till rådmötet i juni.

Egentligen har invändningarna från medlemsstaterna varit desamma under hela processen. Det har varit mot kapitel 4, som innebär ett ökat samarbete kring e-hälsa och recept mellan medlemsstater. Där finns det fortfarande utestående frågor. Det handlar om förhandstillståndsfrågan och vilka kriterier som ska gälla för att kunna avslå förhandstillstånd. Det handlar om omfattningen av direktivet, det vill säga om även vårdgivare som inte omfattas av det offentliga ska ingå i direktivets omfattning.

Under det svenska ordförandeskapet brottas vi med de här problemen, som har funnits hela tiden. Det förslag som vi jobbar med innebär att vi försöker lägga oss så nära rättspraxis som det går men ändå se till att medlemsstaterna har möjlighet att planera och svara upp mot medborgarnas behov av god vård på hemmaplan.

Anf. 16 ORDFÖRANDE:

Vi lägger återrapporterna till handlingarna.

Då ska vi gå in på information och samråd inför det kommande hälsoministermötet – folkhälsoministermöte, kanske man ska kalla det – om influensan.

Socialutskottet informerades så sent som i går om aktuella EU-frågor i största allmänhet men däribland denna fråga. Den här frågan har varit i EU-nämnden förut. Också vi har följt frågan sedan den briserade, till exempel den 29 april då det fanns stöd för regeringens då angivna ståndpunkt inför rådet den 30 april – ett extra sådant, vill jag minnas. Den behandlades sedan också, som här nämnts, på det allra första svenska informella mötet. Men inför sådana har vi inte nämndsammanträden.

Inför det möte som ska hållas nu är frågor utsända till underlag för diskussionen. Nämndens ledamöter fick dem i går eftermiddag i kansli-kommentarerna, så ni har fått dem per e-post.

Det är Coreper i dag varför det har varit ont om färdiga underlag. Däremot har nämndens ledamöter fått råds-pm. Dock har vi alltså inte

Anf. 17 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Jag är ledsen att vår tajmning i förhållande till EU-nämndens möten har varit lite dålig vid det här tillfället.

Det här är ett extrainsatt möte, som har tillkommit utanför den dagordning som vi först gjorde upp för vårt ordförandeskap. Det var när vi märkte det starka tryck som fanns från medlemsstaterna att komma vidare till fler gemensamma överenskommelser med anledning av att pandemin då hade blivit ett faktum. Vi ansåg då att vi inte kunde vänta fram till det formella ministerrådsmötet i december, att det skulle vara för sent att göra den här typen av överenskommelser. Därför lade vi in ett möte den 12 oktober.

Det har inneburit ett mycket aktivt arbete från kommissionens sida, från departementets sida och från ordförandeskapets sida för att få till stånd det här. Allting har verkligen behandlats med största snabbhet. Jag tycker att det har blivit ett väldigt gott resultat.

Jag ska också säga att vi på den lunchdiskussion som ägde rum vid ett tidigare rådsmöte lyfte upp vikten av att hitta en arbetsgrupp som stod för de politiska avvägningarna i den här typen av diskussion. Vi återopade den grupp som hade jobbat under fågelinfluensan, Friends of the Presidency Group. Det finns en Health Security Committee som gör mer tekniska avvägningar, och vi såg det som viktigt att det också fanns en politisk bedömning av förslagen, att det fanns ett politiskt förarbete innan det kom till rådet.

Det fick vi stöd för under lunchdiskussionen, och vi fick stöd för det i Jönköping, och därför är det iscensatt. Det har varit ett bra förberedelsearbete trots den knappa tiden.

Vårt upplägg skilde sig något från kommissionens, som egentligen ville ha en ren vaccinstrategi. Men det bredare upplägg som Sverige, ordförandeskapet, föreslog – där vi också ville ha in kommunikationsfrågor, informationsfrågor, globala solidaritetsfrågor och multisektoriella frågor – fick medlemsstaternas stöd. Det är också på det sättet vi har jobbat med rådsslutsatserna.

Ni har fått en råds-pm, och jag vill muntligen i dag lämna en så fullständig information över allt vad förslaget till rådsslutsatser innehåller att ni känner att ni har en bra informationsgrund att fatta beslut på.

Vi har under den här tiden också fått inmatat från kommissionen fem inofficiella arbetspapper. Kommissionen har också tagit till sig medlemsstaternas önskemål om ett bredare upplägg och jobbat med många fler frågeområden än vad man först hade tänkt sig.

Coreperbehandlingen äger rum i dag, som sagt. De blir offentliga efter det, och vi skickar givetvis över dem till er så fort det bara går. Jag vill gå igenom väldigt tydligt vad rådsslutsatserna innebär.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Jag ska bara säga att det går utmärkt att dela även icke-offentlig information med riksdagens EU-nämnd. Vi hemligstämplar i så fall i de stenografiska uppteckningarna om det är nödvändigt med hänsyn till exempel till andra länder.

Anf. 19 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Jag tackar för informationen. Jag förstår att det har varit någon liten diskussion mellan juristerna här. Vi tar med oss detta till nästa gång. Men jag kommer att lämna en muntlig information som egentligen innehåller all den information som finns i rådsslutsatserna. Vi har ingen anledning att undanhålla EU-nämnden detta.

Det handlar om tillgång till vaccin. Här fanns det en diskussion. Eftersom det har varit medlemsstatskompetens har länderna agerat ganska olika när det gäller förberedelsearbetet, men jag skulle vilja säga att alla EU-länderna i dag har en mycket bättre förberedelse än vad alla hade för fem år sedan, mycket tack vare den europeiska smittskyddsmyndigheten, ECDC, som finns i Solna – den enda EU-myndighet som vi har i Sverige. De har gjort en beredskapsinventering i varje medlemsstat och kommit med förbättringsåtgärder till varje medlemsland.

Det har alltså skett ett kraftfullt förbättringsarbete. Men man har valt lite olika vägar. En del länder har i likhet med Sverige valt att teckna pandemigarantier, alltså att upphandla vaccin som man får garantier om leverans på i händelse av en pandemi. Andra har inte gjort det.

Ett av förslagen är då att vi ska uppdra åt kommissionen att kunna stödja upphandlingen hos de länder som inte har upphandlat för egen del. Om man vill samverka, och med hjälp och stöd av kommissionen, ska det kunna vara en väg som man undersöker och förhoppningsvis möjliggör.

Kommissionen får också i uppgift att föreslå en mekanism för att underlätta för medlemsländer att dela med sig av vaccin till dem som har ett underskott och att klargöra de juridiska förutsättningarna för det här. Man kan vara ganska säker på att inget land kommer att sitta med exakt lagom antal doser, utan man kommer att ha antingen för mycket eller för lite.

Att kunna underlätta möjligheter att överlåta på ett bra sätt som är förenligt med den juridik som finns har en hög angelägenhetsgrad – det är alla länder intresserade av. Men det är också viktigt att betona att det inte bara ska ske inom EU-kretsen, utan här måste vi ha ett globalt perspektiv.

Vaccinationsstrategi, det vill säga prioriterade grupper och målgrupper för vaccination, är viktig. I slutsatserna slås det fast att målgrupperna för vaccination fastställs i nationella planer, men vi har haft en ganska stor diskussion om vikten av att de är väl samstämda med varandra.

När det gäller prioriterade grupper sammanfaller den gemensamma synen inom EU med WHO:s rekommendationer. Det fanns en ansats i början av de diskussioner som var inom EU-kretsen att nästan springa före WHO. Då var vi ganska många länder som sade: WHO går först, och sedan måste vi i EU följa vad WHO föreskriver.

Här konstateras också beträffande prioriteringen att vi är beroende av den utveckling av vetenskapligt underlag som kan förändras över tiden. Eftersom det är så många svar som inte finns från början om hur en pandemi utvecklas kommer det hela tiden ny information. Det är också något som vi måste förhålla oss till. Vi har sagt att det är WHO:s rekommendationer som vi använder oss av inom EU-kretsen.

Godkännandeprocessen för vaccin har gått väldigt bra för de två vacciner som är godkända. Det gäller bland annat det vaccin som Sverige har

tecknat avtal om. Emea, som är det europeiska läkemedelsverket som står för godkännandeprocessen, har gjort sin bedömning och har vid det här laget godkänt två vaccin.

2009/10:3
2 oktober

Det är kommissionens uppgift att titta på dem som Emea har godkänt och komma med sina utlåtanden. Det gjorde den i början på den här veckan, så det är klart. Vi levde ett tag med en liten fundering på om godkännandena inte skulle komma eller fördröjas och vi hade vaccinet på plats. Hur skulle vi hantera det? Det blev en fråga som vi nu inte behövde försöka lösa, även om det fanns en plan B. Det är jättebra att vi har godkännandeprocessen på plats för två av vaccinerna både i Emea och i kommissionen.

I slutsatserna betonas vikten av att kommissionen fortsätter att göra risk-nytta-analyser och att vi nu ser till att Emea tillsammans med ECDC har en bra uppföljning av säkerhetsaspekter och rapportering av eventuella biverkningar.

Det fungerar så att Läkemedelsverket i Sverige, som nu också har öppnat för biverkningsrapportering både från hälso- och sjukvården och från enskilda människor, via nätet rapporterar vidare till ECDC som sedan gör sin samorganisation med Emea.

Förslaget om rådsslutsatser handlar också om information till och kommunikation med allmänheten. Där uppmanas medlemsstaterna och kommissionen att samarbeta om och koordinera vissa strategiska budskap. Kommissionen uppmanas att underlätta samarbetet och att hitta metoder för att stödja medlemsländernas informations- och kommunikationsinsatser.

Vad handlar detta om? Om jag ska ta ett konkret exempel fanns det i början av smittspridningen till exempel rätt så olika inriktning i olika länder huruvida det var bra att stänga gränser. Det kom lite olika budskap från olika håll. Det är olyckligt när det blir så.

Kan vi samordna detta och lita på de rekommendationer som WHO ger och ge ett samstämmigt budskap ökar det också tryggheten hos medborgarna, som naturligtvis annars undrar: Varför säger de så i Danmark, när vi säger så här i Sverige? Det finns en poäng i att kommissionen får uppgiften att tillsammans med medlemsstaterna hålla samman den typen av kommunikation.

Det handlar om globalt samarbete och i synnerhet stöd till u-länderna. Där känner jag mig lite stolt över att vi har lyckats få till stånd att vidga synsättet från bara ett EU-perspektiv till att se att vi måste lösa vaccinförsörjningen på ett bra sätt på det globala planet.

Det låter sig naturligtvis inte alltid göras på en gång, eftersom detta är en ny fråga som har dykt upp. Men vi har nu börjat fokusera på den för att se hur den kan lösas. Det är både kort- och långsiktiga saker som tas upp med insatser till stöd för utvecklingsländer. Det handlar om den pågående pandemin men också, som ni förstår, om kommande pandemier. Vi kan nog inte utesluta att det blir fler sådana framöver.

Det handlar för det första om att analysera det omedelbara behovet av vaccin, läkemedel och informationsinsatser men även planering för att upprätthålla samhällsviktiga funktioner. För det andra handlar det om att medlemsstaterna och kommissionen uppmanas att utveckla en gemensam ståndpunkt till den behovsanalys som har tagits fram inom FN-systemet. För det tredje handlar det om existerande biståndsmekanismer på EU-

nivå som bör användas för stödinsatser. Samtidigt betonas betydelsen av att ett långsiktigt stöd för uppbyggnad av hälsosystem och vaccinproduktion kan komma till stånd.

Sedan har vi också i förslaget till rådsslutsatser tagit upp multisektoriella beredskapsfrågor i samband med pandemin och fått stöd för det under arbetets gång. I slutsatserna uppmanas medlemsländerna och kommissionen att för det första samarbeta kring informationsutbyte om multisektoriella beredskapsfrågor, kort sagt att beredskapen är viktig för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner.

Kommissionen uppmanas för det andra att sammanställa vilka planeringsförutsättningar som medlemsländerna använder. Kommissionen ges också möjlighet att stödja deras planeringsarbete. Vi vet att det ser olika ut i olika länder. Här får kommissionen möjlighet att gå in med en stödjande funktion.

För det tredje ska kommissionen också ge en översikt över förutsättningarna för att hantera gränsöverskridande störningar. Här pekas det särskilt på IT, telekommunikation, transporter och energiförsörjning.

Slutligen får kommissionen uppgiften att uppdatera sitt meddelande om pandemiberedskap som är från 2005. Det har tillkommit ganska mycket ny kunskap. Därför finns det alla skäl att nu uppdatera det meddelandet.

Sedan finns det naturligtvis som alltid i slutsatserna en historisk dokumentation av allt som har föregått av händelser inom EU-kretsen på det här området och om olika aktörer, institutioner och vad som har hänt. Samtidigt pekar de framåt genom att uppmana kommissionen och medlemsstaterna att fortsätta arbetet inom de angivna områdena.

Vi har också en planering för resten av hösten. Förhoppningsvis kommer rådsslutsatserna att kunna antas. Men vi tänker också låta Friends of Presidency Group fortsätta att arbeta under hösten framför allt med en inriktning på de multisektoriella beredskapsfrågorna.

Syftet är att identifiera sektorer där störningar skulle kunna inträffa vid den här pandemin men också inför kommande pandemier. Det är i händelse av att vi skulle få en mycket kraftfull smittspridning med många som blir sjuka inom EU-kretsen. Telekommunikationer, transporter och energi är exempel på områden som har identifierats som viktiga att fundera på ur beredskapssynpunkt och i ett EU-perspektiv. Här skulle det kunna finnas ett mervärde i ett ökat samarbete och också ett utbyte av beredskapsplanering på området.

Vi hoppas att vängruppen, Friends of Presidency Group, kan fortsätta att fundera och planera för eventuella ytterligare ställningstaganden på EU-statsnivå för framtiden för att ytterligare stärka beredskapen. Eventuellt kommer frågor som är kopplade till influensapandemin även upp på Europeiska rådet, som har ett möte den 29 oktober.

Anf. 20 JAN R ANDERSSON (m):

Först vill jag tacka och framföra den syn som jag tror inte bara finns i Sverige på att Sveriges ledarskap i den här frågan har varit viktigt. Det tycker jag också understryks i de rådsslutsatser som ligger framför oss.

Min fråga gäller tillgången till vaccin. Man säger att kommissionen ska uppmanas att fortsätta att stödja upphandlingen av vaccin. Min fun-

Anf. 21 MARINA PETTERSSON (s):

Jag skulle vilja fråga statsrådet om tillgången till vaccin och själva produktionen. Har man gått från de gamla metoderna till ny teknik när det gäller just tillgången, om vi nu ska försöka att säkerställa den inte bara ur ett europeiskt perspektiv utan även försörja människor globalt med vaccin? Det finns ny teknik. Finns den frågan med?

Anf. 22 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

När det gäller förslaget att kommissionen ska stödja gemensam upphandling hos de medlemsstater som ännu inte har något upphandlat vaccin eller någon garanti är det naturligtvis inte riktigt säkert att det finns en framkomlig väg. Det har talats om vikten av att kunna göra en större upphandling med stöd av kommissionen. Här är det konkurrensfrågor som kommer in till väldigt stor del.

Detta har uttalats som ett klart önskemål från inte minst många av de nya medlemsländerna. De har kanske mindre beredskap och också sämre ekonomiska möjligheter och tror att de skulle kunna ha en del att vinna på att göra en upphandling av en större kvantitet och ha mer att ställa emot när de sitter i förhandlingssituationer med läkemedelsbolagen.

Man skulle använda kommissionen för att samordna det. Kommissionen får uppgiften, men den är inte löst än. Det är också en konkurrensfråga som man måste stämma av mot den lagstiftning som finns på området. Men utifrån det önskemål som många har rest är det ett uppdrag till kommissionen att försöka hitta en framkomlig väg.

Marina Petterssons fråga handlar om vaccinproduktionen totalt sett. Där kan man säga att enormt mycket har hänt när det gäller den totala tillgången till vaccin på världsmarknaden de senaste fem-sju åren. Det beror på att man har börjat använda sig av något som kallas för adjuvanter, som är ett tillskott som man lägger till i efterhand. Det innebär att en dos i stället blir två doser. Man kan enkelt uttrycka det som att doserna dubblas och man behöver inte lika mycket vaccin per person. Människor har fått förklara det enkelt för mig, och jag kör samma enkla förklaringar. Annars blir det så tekniskt och obegripligt.

Det gjorde på en gång att vaccinproduktionen ökade dramatiskt. Sedan har det också blivit mer intressant för läkemedelsbranschen att satsa på vaccinproduktion i takt med att länder har tecknat garantier. Det ska vi inte bortse från. Det har blivit mer intressant. Man har fått garantier om köpare i händelse av en pandemi. Det har skapat ett mycket större utbud. Vi har mycket större vaccinproduktion i dag globalt sett än vad vi hade för fem år sedan. Det beror både på adjuvanserna och på att det har tecknats så mycket garantier. Det stimulerar framväxten av en större produktion. Den räcker dock inte till hela världens befolkning trots detta, så det finns fortfarande brist.

Den produktion som nu kan ske kommer inte att räcka till världens befolkning. Därför är detta fortsatt en utmaning att fundera och tänka kring. Problemet är dessutom att även om vi skulle ha vaccin till hela världens befolkning så skulle det inte finnas en logistik eller hälsosystem

upparbetade som kunde få ut en vaccindos till varje individ överallt på jordklotet.

Det handlar om att bygga kapacitet långsiktigt både i form av en ökad vaccinproduktion och i form av en logistik och en hälsoinfrastruktur som fungerar i varje medlemsland. Där vet vi att vi har en stor utmaning framöver.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket för den utmärkt utförliga informationen och svaret på frågorna.

Därmed kan vi gå till beslut. Eftersom det ska antas slutsatser och är skarpt läge i största allmänhet ska vi förhålla oss till regeringens här angivna ståndpunkt, och den finner jag att det finns stöd för.

Har vi några övriga frågor på detta extramöte? Det har vi inte. Har statsrådet någon fråga?

Anf. 24 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Vi har en A-punkt som handlar om narkotika. Den är färdigförhandlad. Det kommer inte att förekomma någon diskussion, men vi kommer ändå att fatta beslut. Jag tyckte att det var lite roligt att vi fick upp det på det extra rådmötet, eftersom det delvis är en folkhälsofråga.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Får jag fråga om numret på den punkten? Det finns två Larssonska A-punkter, en 15 och en 24. Detta verkar vara 24; man kan alltså bläddra sig fram om man vill.

Anf. 26 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Jag var lite för snabb där. Jag ber om ursäkt.

EU har alltså antagit en handlingsplan mot narkotika för perioden 2009–2012. Detta slutförhandlades den 15 september, så det är ganska mycket färskvara, och svarar upp mot den handlingsplan som är antagen. Det är faktiskt Sverige som har tagit initiativ till dessa rådsslutsatser om universalprevention som vi skriver om i handlingsplanen, men de får ett lite mer specificerat innehåll i dessa rådsslutsatser. Universalprevention betyder att man riktar sig till hela befolkningsgrupper, till exempel till alla barn i skolan. Det handlar då om att kunna förebygga och skjuta upp användning av droger.

I dessa slutsatser enas EU:s medlemsstater om att utgå från regelbundna undersökningar av missbrukets omfattning och karaktär, och det är väldigt bra att vi börjar mäta på samma sätt i alla medlemsstater så att vi kan använda varandras utveckling och erfarenheter på området för att komma vidare på nationell nivå. När man utformar sin egen preventionspolicy har man stor nytta av andras erfarenheter där man ser att man går åt rätt håll.

Vidare enades man om att prioritera evidensbaserade insatser – det är också viktigt – och att utvärdera nya innovativa preventionsinsatser.

Skolorna ska erbjuda en hälsosam och inkluderande miljö som hjälper unga att utveckla förmågor och färdigheter som leder till en minskning av narkotikarelaterade problem. Föräldrastödsprogram ska också

erbjudas. Arbetsplatser uppmanas att utveckla egen drogpolicy. Internet och nya sociala medier ska användas för att öka medvetenheten om droger och korrigera missuppfattningar. Det är där som våra ungdomar är väldigt mycket, och då måste också denna typ av information finnas där. Kan man samordna på EU-nivå har man hjälp av varandra på detta område.

2009/10:3

2 oktober

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Vi lämnade punkten övriga frågor och gick till A-punktslistan. Det finns inga frågor, och då tackar vi för informationen om denna A-punkt. Behandlingen av beslutspunkterna på A-punktslistan ligger numera utanför sammanträdet och görs skriftligt och är klart kl. 14 i eftermiddag. Men det går utmärkt, både från statsrådshåll och från ledamotshåll att ställa relevanta frågor. Vi tackar för informationen om detta svenska initiativ.

Då är vi klara med rådsagendan och tackar statsrådet för i dag om det inte finns något annat att säga.

Anf. 28 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Jag ber att få tillönska en trevlig helg.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Vi gör detsamma och önskar lycka till på rådet.

Då är vi klara med Maria Larsson och hennes medarbetare för i dag.

2 § Transport, telekommunikation och energi (transport)
Statsrådet Åsa Torstensson
Återrapport från ministerrådsmöte den 11 juni 2009
Information och samråd inför ministerrådsmöte den 9 oktober 2009

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar infrastrukturministern och hennes medarbetare välkomna.

Vi ska först prata om ministerrådsmötet den 11 juni en liten stund. Sedan ska vi ha information och samråd inför ministerrådsmöte den 9 oktober.

Vi börjar med återrapporten från rådsmötet den 11 juni. Den är ut-sänd. Det går bra för statsrådet att säga någonting om den om hon vill.

Anf. 31 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Ordförande! Jag ska lämna de återrapporter som det refereras till. Men jag ska också ge en kort information om telekompaketet och den förlikningsprocess som nu är i gång.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Jag föreslår att vi tar det efter själva samrådet inför rådet. Vi tar alltså återrapporten först och stannar till lite där. Sedan tar vi samrådet inför rådet och stannar till lite där. När vi är klara med det är det utmärkt att få lite information om telekompaketet.

Är det något som statsrådet vill säga om återrapporten från juni?

Anf. 33 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Återrapporten från juni är kort. Om ni önskar kan jag ta den. Jag tänker också göra en återrapportering från arbetsmiddagen med transport-ministrarna som var den 21 september.

Den 11 juni nåddes en politisk överenskommelse om förordningen om ett europeiskt järnvägsnät för konkurrenskraftig godstrafik. Överens-kommelsen blev en kompromiss mellan de medlemsstater som värnade passagerartrafikens framkomlighet och de som vill underlätta för gods-trafficen.

Sverige kunde stödja kompromissen men lämnade samtidigt en röst-förklaring till protokollet. I förklaringen beklagades att ytterligare insat-ser inte kunde uppnås för att förbättra villkoren för användandet av gods-transportkorridorer och möjligheten att skapa nya korridorer som anpas-sas till marknadens efterfrågan av internationella godstransporter på järnväg.

I övrigt lämnade ordförandeskapet lägesrapporter om förhandlingarna om passagerarrättigheter vid busstransport, förordning om inrättande av struktur för förvaltning av de europeiska programmen för satellitbaserad radionavigering och direktivet om en ram för inrättande av intelligenta transportsystem på vägtransportområdet. Alla dessa rättsakter behandlas fortfarande i rådsarbetsgrupperna. Målet är att vi ska kunna nå överens-kommelser under det svenska ordförandeskapet.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Det var en snabb återrapport.

Jag kan be departementen notera att åtminstone jag gläds över att ha fått en läsbar återrapport. Det är inte alltid fallet. Men här står det faktiskt vad som hände och vem som sade vad. Det är väldigt användbart och närmast nödvändigt. Men vi får inte alltid sådana. Därför tackar jag för det. Jag ber nämndens ledamöter notera att den, liksom i fallet tidigare under de sociala frågorna, är hemligstämplad och bör behandlas därefter, annars fungerar det inte.

Anf. 35 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Fru ordförande! När man kommer till punkt 8 har tjänstemännen blivit trötta när det gäller att ta reda på vem som har sagt något. Från och med punkt 8 är det fortfarande XX och ZZ. Med tanke på att rapporten är hemlig framstår det som ännu lustigare. Vi vill därför fortsätta be om att få dem uttydda.

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Jag tillägger gärna att det gäller rapporterna i deras helhet.

Anf. 37 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Det är ömsom vin, ömsom vatten här.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Just den där punkten lär vara Justitiedepartementets. Det måhända att tjänstemännen där är lite kinkigare. Men även i Justitiedepartementets fall – om det är någon därifrån som lyssnar – är det klart att riksdagen behöver användbara underlag för sin behandling.

Anf. 39 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag tackar för återrapporten. Den var som sagt väldigt kort.

När det gäller punkt 4 i återrapporten, som handlar om ett europeiskt järnvägsnät för konkurrenskraftig godstrafik, tänkte jag höra om vi kan få lite information om vad som har hänt sedan den 11 juni. Såvitt jag förstår har även parlamentet haft detta uppe, och man hade många ändringsförslag. Hur går arbetet vidare?

Jag tänkte också ställa en fråga om punkt 13 f som handlar om utkast till dekret gällande containertrafik från Rysslands federala tullmyndighet. Det sägs där att man ska ta upp denna fråga i en dialog med Ryssland. Hur har det gått? Har man fått till det, och har frågan lösts?

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Med anledning av den första frågan vill jag, inte för att vara vare sig fyrkantig eller omöjlig, säga att vi i princip ska förhålla oss till återrapporten om det som har varit. Fortsatta förhandlingar behandlas i princip i särskild ordning. Men det går bra för statsrådet att svara på frågan om hon vill eller har möjlighet i dag. Jag måste ändå påpeka att det är frivilligt.

Anf. 41 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Jag måste säga att jag i dagsläget inte vet hur den förhandlingen har hanterats vidare med tanke på att parlamentet knappt har konstituerat sig.

Frågan om containertrafiken till Ryssland kan jag inte heller svara på. Är det någon som är uppdaterad där?

Anf. 42 Ämnesrådet PER BJÖRKLUND:

När det gäller containertrafiken till Ryssland har kommissionen haft överläggningar med ryssarna om detta. Den reglering som är aviserad har ännu inte trätt i kraft, så det har fortfarande inte hänt något, och det är ingen som vet när eller om den kommer att träda i kraft.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga ytterligare frågor om återrapporten. Då lägger vi den till de – hemliga – handlingarna.

Vill statsrådet säga något om arbetsmiddagen?

Anf. 44 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Jag vill ge en kortfattad information om arbetsmiddagen för de europeiska transportministrarna den 21 september i Södertälje. Temat för middagen var EU:s framtida transportpolitik, det vill säga samma ämne som vi kommer att diskutera under det kommande rådsmötet.

Vid middagen presenterade kommissionens vice ordförande Tajani sin övergripande bild av en framtida transportpolitik. Grunden för kommissionens framtidssyn är ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.

Tajani lyfte fram ny teknik, intermodalitet och en sammanlänkning av infrastruktursystemen som viktiga delar av en framtida transportpolitik. Det finns också ett starkt intresse från Tajani att knyta samman gemenskapens infrastruktursystem med Afrikas och östra Europas och Centralasiens.

Ordföranden i Europaparlamentets transportutskott Brian Simpson deltog också vid middagen. Han lyfte fram omställningen till ett hållbart transportsystem som ett övergripande mål. Investeringarna i infrastruktur bör fortsätta med tanke på att transportbehovet kommer att öka i ett längre perspektiv. Nya tekniska lösningar såsom ERTMS måste införas, och prissättningen av infrastrukturen bör utgå från en polluter pays-modell. Ytterligare förstärkning av passagerares rättigheter är också något som ligger parlamentet varmt om hjärtat.

Både Tajani och Simpson uppmanade till ett nära och förtroendefullt samarbete mellan rådet, kommissionen och parlamentet.

Middagen som sådan var en bra start på den diskussion som nu fortsätter om Europas framtida transportpolitik och det som vi kommer att prioritera under hösten.

Anf. 45 CHRISTINA AXELSSON (s):

Kom vi in på dagordningen?

Anf. 46 ORDFÖRANDEN:

Nej, vi talar om arbetsmiddagen i Södertälje. Vi tackar för informationen om den.

Nu går vi in på dagordningen. Jag ska först anmäla att det finns ytterligare en hemlig handling i den blå mappen, så att ni vet det.

Trafikutskottet har informerats av statsrådet den 29 september om frågorna på dagordningen. Det finns också utlåtanden, överläggningar och så vidare på några punkter. Jag lovar att nämna dem när vi kommer till respektive punkt.

Godkännandet av A-punktslistan ligger numera utanför sammanträdet och görs i eftermiddag. Men det finns tre Torstenssonska punkter, så om det är någon som vill fråga om dem kan man passa på att göra det. Jag finner att ingen vill göra det.

Då går vi till dagordningens punkt 3 om meddelande från kommissionen om hållbara framtida transporter; det är en riktlinjedebatt. Här justerade trafikutskottet sitt utlåtande TU4 den 29 september, det vill säga när man träffade statsrådet. Detta utlåtande finns utsänt i kansli-kommentarerna. Det har kommit, men alla har kanske inte hunnit läsa det än.

Anf. 47 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Ordförande! Det handlar alltså om en riktlinjedebatt med anledning av kommissionens meddelande *Hållbara framtida transporter: Ett integrerat, teknikstyrt och användarvänligt transportsystem*.

Meddelandet om den framtida europeiska transportpolitiken prioriteras under det svenska ordförandeskapet. En riktlinjedebatt kommer att hållas på TTE-rådet den 9 oktober för att följas upp av ett antagande av slutsatser vid TTE-rådet i december.

Det svenska ordförandeskapet har förberett ett par frågor till stöd vid riktlinjedebatten och ser fram emot att ta del av medlemsländernas syn på utformning av EU:s transportpolitik bortom 2010. Utfallet av debatten kommer att utgöra ett värdefullt bidrag till den fortsatta rådsprocessen.

Jag vill också i sammanhanget nämna att vi har skickat in ett svenskt bidrag till den öppna konsultation som kommissionen inbjöd till i sitt meddelande. Inriktningen i det svenska svaret är att Europa behöver ett sammanhållet transportsystem där de olika transportslagen fungerar tillsammans samt att det europeiska transportsystemet måste vara sammanhängande och effektivt. Vi lyfter också fram att införandet och användandet av ny teknik är viktigt i sammanhanget och måste stöttas.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Tack för det! Jag ska också säga att det fanns en motivreservation från s, v och mp till utlåtandet TU4.

Anf. 49 CHRISTINA AXELSSON (s):

Det är riktigt som fru ordförande sade, att vi har fått TU4 på bordet och att alla inte har hunnit läsa det. Men jag hoppas att ministern kommer att hinna läsa det innan ministern ska åka ned för att diskutera de här viktiga frågorna.

Jag tänkte fråga om man kommer att ta upp någonting om de sociala aspekterna på transporter. I den konkurrens som vi får i och med att vi öppnar mer och mer och blir mer och mer integrerade med varandra handlar det om att konkurrera med bra teknik, bra fordon, miljövänlighet och så vidare och inte med låga löner och dålig arbetsmiljö. Det är detta vi från Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet har reserverat oss mot i det betänkande vi avgav från trafikutskottet.

2009/10:3

2 oktober

Jag vill höra hur ministern ser på de här frågorna.

Jag vill dessutom fråga angående de frågor på engelska i del 2 som skickades ut – jag antar att det är de: Vad säger Sverige? Vilka svar lämnar vi som underlag för den här diskussionen? Jag vill naturligtvis ha svaren på svenska.

Anf. 50 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Ordförande! Jag har tyvärr inte hunnit läsa utlåtandet ännu och inte heller något särskilt yttrande i samband med det.

Transportpolitiken har en prioritet för Sverige under hösten av den anledningen att transportsektorn naturligtvis är en del av möjligheterna att hitta en lösning på den viktigaste frågan vi har, nämligen klimatfrågan. Därför finns det ett starkt fokus på att skapa bra förutsättningar för en inre marknad.

Där har transportsektorn mycket kvar att göra. Klarar vi av en harmonisering och en inre marknad innebär det också att vi håller samman EU och länderna med gemensam lagstiftning och gemensamt fokus på att hitta ett ekonomiskt och klimatomåttligt hållbart transportsystem, inkluderat trafiksäkerhet och med ett starkt fokus på att möta dessa utmaningar framöver. Att knyta ihop den inre marknaden innebär en mycket stark social styrka i och med att man inte slåss med olika lagstiftningar. En mycket stark dialog med dem som använder transporterna i alla länder är naturligtvis en del av detta.

Vi hade en transportministermiddag i samband med ITS-kongressen. Där fanns en naturlig koppling till vikten av att använda den teknik vi har för att minska miljöutsläppen, stärka trafiksäkerheten och effektivisera transporterna.

Anf. 51 PER BOLUND (mp):

Det här är en väldigt viktig plan som EU håller på att ta fram. Till 2020, som planen gäller, har EU förhoppningsvis tagit på sig att vi ska minska koldioxidutsläppen med minst 30 procent. Transportsektorn är en viktig orsak till koldioxidutsläpp i EU.

Då kan jag känna att de prioriteringar som är uppsatta här inte riktigt hänger samman med den utmaning vi står inför. Jag vill fråga om inte ministern anser att det är dags att EU faktiskt prioriterar mellan transportslag så att man försöker föra över trafik till mer miljövänliga transportslag, både av gods och av människor. Någon sådan punkt kan jag inte se på dagordningen.

Anf. 52 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Precis detta som Per Bolund lyfter upp är ett mycket starkt fokus när det svenska ordförandeskapet för upp vikten av att vi har ett sammanhållet transportsystem, vilket innebär ett starkt fokus på att skapa bra förutsättningar för gröna korridorer där de olika transportslagen just samverkar, allt i syfte att kunna möta möjligheten att överföra transporter effektivt mellan de olika transportslagen.

Jag gjorde en återrapportering från ministerrådet den 11 juni där jag också refererade till att vi gjorde en särskild anmärkning från Sveriges sida vad gäller effektiva godstransporter på järnväg, och det av den anledningen att vi i dag har olika syn på godsflödena i Europa och på järn-

väg, där det är ett mycket starkt fokus på persontransporter. För att möta detta för vi en mycket tydlig diskussion om vikten av ett sammanhållet transportsystem, vilket är en prioritering.

2009/10:3
2 oktober

Anf. 53 CHRISTINA AXELSSON (s):

Fru ordförande! Jag tycker att det är bra att ministern lyfter upp det här med ekonomi och klimatomfattighet och även ITS som jag förstod av svaret, men jag fick inget svar vad gäller de sociala villkoren för de transportanställda. Det är viktigt att även de ges en central roll när vi diskuterar. Frågan om arbetsmiljö och arbetsvillkor finns alltså med i vitboken som föregår det här.

Därför är det viktigt att vi från svensk sida trycker på att det är oacceptabelt att de olika medlemsstaterna ska konkurrera med dålig arbetsmiljö, dåliga löner och så vidare. Därför är det viktigt, tror jag, att ministern också lyfter in den punkten.

Sedan fick jag inte heller veta vad Sverige svarar på de frågor som vi har ställt.

Anf. 54 PER BOLUND (mp):

Fru ordförande! Som ministern var inne på när hon rapporterade från arbetsmiddagen är en väldigt viktig del av den här planen just ekonomiska styrmedel och polluter pays-principen, det vill säga att det ska kosta att släppa ut.

Den svenska regeringens syn på ekonomiska styrmedel är därmed väldigt intressant. Jag tänker framför allt på kilometerskatten som ju är ett av de viktigaste styrmedlen för att ställa om godstransporter i miljövänlig riktning. Där har dock den svenska regeringen enligt vår uppfattning tyvärr snarare försvårat än underlättat ett införande av kilometerskatt i Europa.

Min fråga är om Sverige nu avser att faktiskt få till en lösning så att kilometerskatten kan införas under det svenska ordförandeskapet.

Anf. 55 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Ordförande! Jag börjar med Christina Axelssons frågor. Jag tror att det är oerhört viktigt att se att vi har ett starkt fokus på vikten av att transportsektorn har fungerande system i hela Europa. Då pratar vi om harmonisering av lagstiftning, och då skapar vi en inre marknad som fungerar även för transportsektorn. Då knyter vi ihop länderna.

Naturligtvis möter vi då också den frågeställning som Christina Axelsson lyfter upp där det ibland blir diskussioner om man möter utmaningen med lägre eller sämre priser. Men när vi sätter upp kvalitets- och miljökrav är det naturligtvis en del i detta som faller ut som ett gemensamt ansvar för alla länder.

I själva svaret till kommissionens konsultation lyfts delar av svaret upp för att bemöta det som kommissionen belyser. Hur möter vi en åldrande befolkning? Hur möter vi olika generationers behov? Detta är en del av det svenska remissvaret till kommissionen som finns i ett ganska långt dokument som jag ska lämna över till ordföranden. Det finns även möjlighet att skicka över det till er.

Låt mig till Per Bolund säga att jag tror att jag har varit väldigt tydlig med att diskussionen om kilometerskatt inte kommer att komma upp

under det svenska ordförandeskapet. I så fall hade jag varit tydlig och lyft upp den frågan redan tidigare. Jag tror att Per Bolund vet att vi inte kommer att lyfta upp kilometerskatten och driva den som en specifik fråga.

Däremot driver vi frågan om förutsättningar för att transportsektorn ska ta sitt ansvar i att nå de målsättningar som jag och regeringen arbetar för att nå i klimatöverenskommelsen. Det handlar om att skapa förutsättningar för transportsektorn att ta sitt ansvar med hjälp av teknik, med miljöomställning och med att fasa ut fossila bränslen – allt i syfte att göra transportsektorn miljömässigt riktig och effektiv.

Vi ska inte fasa ut transportsektorn. Det är oerhört olika angreppssätt, och vi har ett tydligt fokus på ekonomiska styrmedel. Vi relaterar till Sveriges arbete under många år med koldioxidskatt och hur vi kan förena miljödrivande skatter samtidigt som vi utvecklar välfärden.

Allt detta är också en del av svaret på remissen eller konsultationen som finns i det dokument som jag nämnde och som jag tänker överlämna till ordföranden.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

På det sistnämnda kan jag nappa på en gång. Det låter om inte annat av debatten som att det vore önskvärt att det sändes över till nämnden.

Om vi ska försöka bena ut frågorna så finns de i den kommenterade dagordningen på den sida där det står 20 i mitten av numren. Det är väl närmast en politisk bedömning för var och en om man anser sig ha fått svar på frågorna. Jag anser mig ha fått svar på dem, i alla fall frågor av typen vad ministrarna ser för utmaningar och ambitioner med mera i trafikpolitiken. Ledamöterna får själva ta ställning till om de anser att regeringen har fört fram detta. Jag har hört en del sådant.

Längst ned på den sidan står det också om ministrarna har konkreta politiska åtgärder eller instrument som bedöms som mycket prioriterade de närmaste tio åren. Möjligen skulle jag vilja be statsrådet förtydliga om det finns något sådant som den svenska regeringen under det svenska ordförandeskapet vill ta upp i en sådan här debatt. Självklart är det ordförandeskapets roll att vara inkluderande i debatten, men om det är något särskilt regeringen vill föra fram där så är det väl bra att det kommer fram idag.

Anf. 57 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

De två dokument vi pratar om sammanfaller delvis, eftersom kommissionen har gjort en öppen konsultation som Sverige som medlemsstat svarar på. Det är ett omfattande dokument. Vi skapar som en del i processen ett antal frågeställningar som Sverige i sitt sammanhang också kommer att svara på, och där håller vi nu på att arbeta konkret med svaren.

Jag återkommer kortfattat till koldioxidskatten. Precis som jag sade tidigare för vi naturligtvis fram att vi i Sverige använder oss av mycket tydlig koldioxidskatt för att göra en tydlig växling från fossilt till ickefossilt. Därmed visar vi på att vi har haft en framgång på välfärdssidan och tillväxtssidan samtidigt som vi har haft en koldioxidskatt.

Anf. 58 PER BOLUND (mp):

Fru ordförande! Jag måste erkänna att jag blev förvirrad av ministrarnas förra inlägg. Det är väl ingen i det här rummet som vill fasa ut transporter, utan självklart kommer vi att behöva transporter även i framtiden. Däremot måste vi som politiker våga prioritera mellan transportslag och bestämma vilka transportslag som vi anser att den stora tillväxten ska ske i. När det gäller kilometerskatten är den heller inte till för att fasa ut transporter utan just för att få förorenarna att betala den skada de orsakar.

Därför kan jag bara beklaga att det svenska ordförandeskapet inte prioriterar att föra upp den frågan så att den faktiskt kommer till beslut, för det är en av de absolut viktigaste åtgärderna för att vi ska få ett hållbart transportsystem i Europa.

Anf. 59 CHRISTINA AXELSSON (s):

Nu fick jag svar på det här med de förberedda frågorna i alla fall, nämligen att man håller på att förbereda svaret. Då måste jag säga att vi anmäler avvikande mening vad gäller svaren eftersom vi inte har fått chansen att vara med och påverka regeringen i utformningen av dem och inte heller har fått någon information direkt om vad man avser att svara vare sig till trafikutskottet eller till riksdagens EU-nämnd.

Sedan talade ministern, angående lönedumpning och annat som jag har försökt få ministern att inse sitt ansvar för som ordförande på det här mötet, om sämre priser. Ja, man kan undra vad det är som prissätts och vad det är som blir sämre. Jag skulle säga att det finns en risk för att det blir sämre arbetsvillkor för många transportanställda. Därför anmäler vi avvikande mening också på den punkten. Vi vill fästa stor vikt vid de sociala villkoren för de transportanställda och att de ges en central roll i en gemenskapsbaserad transportpolitik, och vi upplever inte att ministern tar det ansvaret.

Det är alltså två avvikande meningar.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

De är noterade. Innan jag ger ordet till statsrådet ska jag bara i formfrågan vara tydlig med att det här är en riktlinjedebatt och därmed ett ställningstagande i nämnden som kommer att få en romersk tvåa i protokollet i motsats till en etta. Vi kommer inte att ta ställning till skarp lagstiftning, ej heller skarp text. Därmed är det inte formellt nödvändigt med skarpa texter för att säga vad man tycker och ta ställning i nämnden. Därför kommer vi att fatta beslut i dag, och det står naturligtvis oppositionen fritt att anmäla avvikande mening. Så ligger det till, och därför kommer vi inte att lyfta ut frågan, utan vi kommer att landa den i dag.

Anf. 61 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Ordförande! Jag återkommer gärna till Per Bolund. Regeringen arbetar för miljömässigt effektiva och kostnadseffektiva transporter. Vi har mycket kvar att göra på den inre marknaden. Med de ingångar som regeringen och ordförandeskapet har med prioritet på att föra en framtidsytande debatt om transportsektorn har det till syfte att möta de utmaningar vi har. Jag tror i och för sig att det är på sin plats att jag är övertyglig med att för att EU ska bli konkurrensmässigt måste vi ha transporter, och det måste vara bra transporter.

Vad gäller Eurovinjett har jag tidigare redovisat vad det innebär och jag gör det gärna igen. Eurovinjetten var under våren, under det tjeckiska ordförandeskapet, uppe under mycket spretiga diskussioner från alla medlemsländer med stora problem kopplade till Eurovinjettdirektivet. Därför har kommissionen nu åtagit sig att göra en djupare analys för att kunna svara på frågeställningar som medlemsstaterna har. Vi har förhoppningar om att det underlaget kommer att kunna levereras under hösten, och då kommer det arbetet att påbörjas i rådsarbetsgrupperna under det svenska ordförandeskapet. Det arbetet pågår alltså, och det fortsätter.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Därmed har vi hört regeringens ståndpunkter och upplägg inför den här punkten och oppositionens synpunkter på detsamma. Jag ser inga fler som har begärt ordet.

Då ska jag försöka att sammanfatta, och det gör jag med att säga att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga, men jag noterar avvikande mening, enligt deras motiveringar, från s, v och mp.

Då går vi till punkt 4 angående transportgemenskapsavtalet och västra Balkan. Minnesgoda EU-nämndsledamöter vet att vi har behandlat det förut, senast den 4 juni då det fanns stöd för regeringens ståndpunkt.

Den här frågan är skarp. Underlag är utsänt.

Anf. 63 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Ordförande! Redan i juni 2008 gav rådet mandat till kommissionen att inleda förhandlingar om en transportgemenskap mellan EU och länderna på västra Balkan. Mandatet innebär att förhandlingar om vägtransportlagstiftningen först förutsätter att rådet antar kompletterande förhandlingsdirektiv om detta. Förhandlingarna om kompletterande direktiv har gått förhållandevis trögt under såväl det tjeckiska som det svenska ordförandeskapet. Svårigheterna i förhandlingarna har varit av både teknisk och politisk natur. Vår målsättning är dock nu att rådet ska kunna anta förslaget till förhandlingsdirektiv.

Vid onsdagens behandling i Coreper lade det svenska ordförandeskapet fram ett kompromissförslag. Förslaget innebär bland annat en skärpning av miljökraven på lastbilar som ska vara kategori Euro 5 eller högre från och med 2013. Det innebär också att antalet tillstånd som ska fördelas till parterna på västra Balkan maximeras till 9 000 årligen i stället för 7 000, med Kroatien borträknat. Kompromissen innebär att de flesta av de utestående frågorna kunde lösas.

Fortfarande kvarstår ett antal reservationer. Ordförandeskapet bedömer dock att ha det stöd som krävs för att ta upp förhandlingsdirektiven till ett beslut på rådsmötet.

Anf. 64 CHRISTINA AXELSSON (s):

Först vill jag bara för min egen kunskaps skull fråga en sak. Det står 7 000 tillstånd. Är det Kroatien som har 2 000? Är det så jag ska tolka det ministern sade?

Sedan vill jag återkomma.

Anf. 65 PER BOLUND (mp):

Det här ärendet handlar ju om att underlätta för lastbilstransporter, och jag vill fråga ministern om det pågår ett liknande arbete för att underlätta för järnvägstransporter.

2009/10:3

2 oktober

Anf. 66 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Ordförande! Vad gäller Christina Axelssons fråga har Kroatien 3 000, så i princip innebär detta en sänkning med 1 000 per år.

Vad gäller Per Bolunds fråga är järnvägstrafiken redan avklarad, så den ingår inte i det här arbetet.

Anf. 67 CHRISTINA AXELSSON (s):

Då är det alltså 6 000 tillstånd som de andra har att fördela, om jag förstår ministern rätt.

Fordonen ska få åka in och ut en gång per tillstånd, som jag har förstått det när jag har läst handlingarna. Det är ibland lite svårt att sätta sig in i dessa frågor. Vi har ju diskuterat frågan om cabotaget. Vad händer med det?

Sverige är inte första land som dessa lastbilar kommer att komma till, så jag antar att de andra länderna måste bygga upp någon form av kontrollstationer eller liknande för att kunna se att de verkligen åker på ett sådant tillstånd och inte åker för mycket, för någonstans stod det också om det.

Jag skulle vilja höra med ministern hur man har tänkt på det. Jag vill också höra lite om den svenska ståndpunkten. Det är bra att ordföranden har lagt ett kompromissförslag så att det kanske kan bli någonting, men det här skulle ju behandlas i Coreper. Jag undrar vad Coreper sade och på vilket sätt man tar social hänsyn och ser till att arbetsmiljöregler och annat faktiskt följs av dem som ska köra dessa lastbilar.

Anf. 68 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Ordförande! Vad gäller cabotage är det här separata tillstånd, så det är inte fråga om rätt till cabotage. Det är en tur och returresa. Vad gäller kontrollen är det kontroll av alla transporter. Det är alltså ingen specifik kontroll utan det sker gränskontroller på dessa transporter som på andra transporter.

Anf. 69 CHRISTINA AXELSSON (s):

Och den sociala hänsynen?

Anf. 70 ORDFÖRANDEN:

Har statsrådet något att tillägga om den?

Anf. 71 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Det beror på vad frågeställningen innebär.

Det här är ett avtal vad gäller transportgemenskap mellan ett antal länder som gränsar till EU-länderna, och då bygger det på denna överenskommelse.

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Då är det dags att sammanfatta. Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går till punkt 5 som handlar om sjöfart. Detta är en fråga som tekniskt hör till Justitiedepartementet på den ena sidan och till civilutskottet på den andra, det vill säga inte till trafikspecialisterna hos någon av parterna men väl till transportministrarnas råd. Jag vill säga det så att man kan spåra handlingar och beslut rätt. Man kan till exempel notera att det i civilutskottet, ansvarigt fackutskott, har varit överläggning så sent som i går med statssekreterare Graner från Justitiedepartementet. Då fanns det stöd för regeringens ståndpunkt.

Frågan har också varit i nämnden en gång förut, den 27 mars, då det fanns stöd för regeringens då angivna upplägg inför fortsatta förhandlingar. Nu föreligger förslag till politisk överenskommelse. Underlag är utsänt och jag lämnar ordet till statsrådet.

Anf. 73 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Ordförande! På TTE-rådet i oktober kommer förslag till EG-förordning om fartygspassagerares rättigheter att tas upp för politisk överenskommelse. Förslaget är en del i arbetet med att stärka passagerarnas rättigheter inom hela transportsektorn. Liknande regler har redan antagits på luftfartsområdet och järnvägsområdet.

Kommissionen har även lagt fram ett förslag till EG-förordning om busspassagerares rättigheter. Även det är ett förslag som förhandlas under det svenska ordförandeskapet.

Förslaget om fartygspassagerares rättigheter har behandlats i rådsarbetsgruppen för sjöfart såväl under det tjeckiska som under det svenska ordförandeskapet och hela tiden under svensk ledning. Det har visat sig vara svårt att ena medlemsstaterna i rådsarbetsgruppen. Många medlemsstater har velat lätta på bördorna särskilt för de små och medelstora transportföretagen, inte minst i ljuset av den pågående finanskrisen. Andra medlemsstater har varit mer benägna att hålla fast vid kommissionens ursprungliga förslag. Jag bedömer att det även skulle vara svårt att nå samsyn med Europaparlamentet. Jag siktar därför på en politisk överenskommelse i rådet den 9 oktober.

Grunden för en kompromisslösning gällande de utestående frågorna har lagts av det svenska ordförandeskapet. Den politiska överenskommelsen får sedan ligga till grund för förhandlingarna med Europaparlamentet.

Regeringen anser att det är angeläget att skyddet för passagerare stärks och att detta sker inom ramen för internationellt arbete.

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:

Jag ska tillägga för er som inte redan har kommit på det själva att protokollet från överläggningarna med civilutskottet sändes ut i kanslikommentarerna i går, så det fick ni per e-post. Det finns säkert några exemplar på bordet för er som missade det.

Anf. 75 ANTI AVSAN (m):

Fru ordförande! Det var ju överläggning i civilutskottet i går, och jag uppfattade nog att vi hade en ganska samstämmig uppfattning om det

här. Det är tacksamt att det här kan komma till stånd, och vi har ställt oss bakom regeringens ståndpunkt som innebär att Sverige bör arbeta för att en förordning med det huvudsakliga innehåll som förslaget har kan antas så snart som möjligt.

Såvitt jag förstår är det egentligen två större frågor som återstår att lösa. Den ena handlar om tillämpningsområdet. Där finns det möjligen lite synpunkter och kanske ett medskick. Det handlar om medlemsstaternas möjlighet att undanta trafik som har upphandlats av det allmänna, men förutsättningen för det är att resenärerna garanteras likvärdiga rättigheter eller som det står i förslaget till förordning ”en jämförbar nivå av passagerarrättigheter”.

I det här läget kan man konstatera att bestämmelserna i förordningen avses att bli tvingande till passagerarnas förmån. Däremot finns det ingenting som hindrar att transportörer erbjuder passagerare bättre villkor än vad som föreskrivs i förordningen.

Inte minst mot den bakgrunden kan det te sig lite märkligt att det finns anledning att undanta trafik som har upphandlats av det allmänna för att samtidigt garantera likvärdiga eller jämförbara passagerarrättigheter. Man kan säga att golvet är lagt, men det finns en möjlighet till en annan golvbeläggning.

Beträffande upphandlingssituationen: Vad kan man tänka sig att det handlar om? Jo, om vilka transportörer som upphandlas. Det är då antagligen transportörer som sysslar med passagerarbefordran redan tidigare och i så fall är tvungna att följa förordningens regler. Men om de blir upphandlade av det allmänna tvingas de gå över till andra regler, som i och för sig är likvärdiga enligt kraven, men i alla fall.

Det här underlättar knappast för transportörer som upphandlas. Det motverkar enhetlighet. Nu finns det möjligheter för medlemsstaterna att nationellt välja hur man vill göra med de här reglerna, men jag tycker ändå att det kan finnas en ambition att göra regelverket så enkelt och sammanhållet som möjligt också på EU-nivå.

Sammanfattningsvis kan man ifrågasätta nyttan med möjligheten till undantag från förordningens tillämpningsområde. Om man skulle fundera på vad som skulle vara nyttan tycker jag att det är lite svårt att se någon betydelsefull eller beaktansvärd funktion med möjligheten till undantaget. Statsrådet får gärna kommentera det här.

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Jag kan också notera, med tanke på er som inte redan visste det, att Anti Avsan är ledamot i det berörda civilutskottet.

Anf. 77 Departementssekreterare MAGNUS WIKLUND:

Det här är en fråga som vi diskuterade kort under överläggningen i civilutskottet i går. Förordningen innehåller i sin nuvarande form vissa möjligheter till undantag. Det gäller dels trafik som upphandlas av det allmänna, dels stadstrafik och regional trafik. Medlemsstaterna har möjlighet att undantas från sådan trafik, men man är då skyldig att se till att passagerarrättigheterna är adekvatlyt guaranteed, som det heter i det senaste utkastet, att det finns jämförbar standard.

Anledningen till att den här diskussionen har kommit upp är att de olika transportslagen när det gäller speciellt stadstrafik och regional tra-

fik är tätt sammanflätade. Man kanske börjar sin resa med spårbunden trafik och avslutar den med busstrafik. Även om de rättsakter som finns på EU-nivå på luftfartssidan, järnvägssidan och även kommande rättsakter på sjöfartssidan bygger på samma grundprinciper är de inte identiskt utformade. Men undantaget innebär att man, om man undantar den här typen av trafik från samtliga förordningar, kan införa enhetliga regler som omfattar alla transportslag för just stadstrafik och regionaltrafik.

Det är det resonemang som förts i rådsarbetsgruppen.

Anf. 78 CHRISTINA AXELSSON (s):

Tack så mycket, Anti Avsan. Det gjorde att det här direktivet blev lite mer förståeligt för oss som inte sitter i nämnda utskott.

Man måste se till konsumenternas bästa. Det här är ett direktiv som ska vara för konsumenternas skull, och då måste det vara enkelt för konsumenterna att veta hur de ska kunna nyttja de rättigheter de har fått. Reglerna måste bli likartade, man måste ha så att säga samma ingång så att man vet var man ska kunna klaga eller lämna sina anspråk om man exempelvis vill ha någon gentjänst som man blir erbjuden.

Det är viktigt att man tänker lite grann på den Lundinska utredningen, som jag förstår överlämnades till regeringen i går, så att det för konsumenterna blir så enkelt som möjligt att nyttja de rättigheter som håller på att skapas.

Anf. 79 ORDFÖRANDEN:

Statsrådet får gärna ge oss icke-specialister en ledtråd till den nämnda utredningen. Det står inte på rådets agenda men nämns ändå här.

Anf. 80 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Jag kan för en gångs skull säga att jag är helt enig med Christina Axelsson. Vi har mycket starkt fokus på passagerarens rättigheter. Det ska vara enkelt och funktionellt, och man ska inte behöva tänka på vilket transportslag man använder sig av. Ulf Lundins utredning utgör en del av översynen av kollektivtrafiken, och han lämnade den under gårdagen. Den har precis detta fokus, med särskild vikt vid passagerare med funktionsnedsättning eller nedsatt rörlighet, som också är en del av det här arbetet.

Anf. 81 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket, särskilt för det första rent politiskt.

Anf. 82 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag vill bara tacka för bifallet; jag tror att det är första gången under de här åren.

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Sammanfattningsvis finner jag att det finns ett mycket enigt stöd för regeringens ståndpunkt.

Punkt 6 är en informationspunkt och gäller en lägesrapport angående rapporteringsformaliteter för fartyg som ankommer till och/eller avgår

Anf. 84 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Ordförande! Kommissionen presenterade i januari 2009 ett meddelande och ett direktiv om ett europeiskt sjötransportområde utan hinder. Vid rådmötet den 30 mars i år antog jag och mina kolleger rådsslutsatser om ett europeiskt transportområde utan hinder. I detta gavs ett starkt stöd för att underlätta transporter till sjöss inom Europa. Arbetet med direktivförslaget utgör en fortsättning på det som annonserades i kommissionens meddelande.

I egenskap av agerande ordförande för sjöfartsfrågor under det tjeckiska ordförandeskapet drev Sverige arbetet med att ta fram rådsslutsatser avseende ett europeiskt sjöfartsområde utan hinder. Det svenska ordförandeskapet har fortsatt att arbeta med direktivet, och förslaget förhandlas för närvarande i rådsarbetsgruppen. Vår ambition är att nå en första läsningsöverenskommelse med Europaparlamentet och att nå ett avslut vid TTE-rådet i december.

Vid det kommande rådmötet avser ordförandeskapet att lämna en lägesredovisning till rådet.

Anf. 85 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Längst ned på första sidan börjar ett ärende med en oerhört lång titel. Jag har försökt tolka det och skrivit en egen sammanfattning som är: Luftfartsavtal med USA och EU plus Island och Norge. Det handlar om ett skarpt beslut, det ska antas. Frågan behandlades senast i nämnden den 16 mars 2007. Då fanns det stöd för regeringens ståndpunkt med avvikande meningar från s, v och mp. Underlag är utsänt.

Anf. 86 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Ordförande! I april 2007 ingicks ett luftfartsavtal mellan gemenskapen och USA, ett avtal som ersätter medlemsstaternas bilaterala luftfartsavtal med USA. Avtalet öppnar för att tredjeländer ska kunna ansluta sig till detta luftfartsavtal. Norge och Island, som redan är en del av den inre marknaden på luftfartsområdet, har begärt att få ansluta sig till avtalet. USA har ställt sig bakom den begäran. Det utkast till beslut som nu föreligger innebär att Norge och Island blir parter till luftfartsavtalet med USA.

Det råder enighet i medlemskretsen om att acceptera de två nordiska ländernas anslutning till avtalet. Regeringen bedömer därför att beslut om politisk ståndpunkt kan fattas av TTE-rådet den 9 oktober. Det formella antagandet sker vid ett senare rådsmöte.

Anf. 87 CHRISTINA AXELSSON (s):

Det vi diskuterade i mars 2007 var ett brev som vi då hade fått från Naturskyddsföreningen. Där diskuterades att det inte, implicit, fanns med att man skulle kunna ha skatt på flygbränsle som annars är fallet när två stater tecknar ett avtal. Jag vill alltså höra om det har blivit någon änd-

ring i EG:s energidirektiv, för det är det som det gäller här, som man ska ha med i det här avtalet.

Anf. 88 Ämnesrådet LARS ÖSTERBERG:

Det handlar inte om någon ändring i det avtal som redan finns på plats och som är i kraft. Det gäller bara Norges och Islands anslutning till detta avtal. Nu pågår det förhandlingar med USA om ett avtal i fas två där det här med flygbränsle är en del. Men det är för tidigt att säga var det kommer att landa.

Anf. 89 PER BOLUND (mp):

Fru ordförande! Det avtal som Norge och Island tänker ansluta sig till innebär att trafiken mellan länderna förväntas öka med 30 procent. Vi kan inte förstå hur det går ihop med Sveriges och EU:s klimatåtaganden som är avgörande inför Köpenhamnsmötet i december.

Därför tycker vi att det är oförståeligt och oförsvarbart att Sverige tänker acceptera det här avtalet en gång till utan att kräva att det ingår en beskattning av flygbränslet i avtalet. Nu när Norge ska ansluta sig skulle man ha kunnat få eldunderstöd, eftersom Norge är ett land som har en skatt på flygbränsle.

Vi tycker att det är tråkigt att man accepterar den här kraftiga ökningen av flygets utsläpp. Flyget är ju redan en snabbt ökande utsläppskälla och ett stort problem när det gäller att få ett globalt klimatavtal.

Anf. 90 ORDFÖRANDEN:

Det låter som att Miljöpartiet är på väg mot en avvikande mening, något som sedan anmäls.

Anf. 91 PER BOLUND (mp):

Ja.

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:

Då noterar jag det, avvikande meningar från tre håll.

Anf. 93 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Det är intressant att höra att man inte tycker att Norge och Island ska ingå luftfartsavtal med EU och USA. Det finns ingenting i det här avtalet om att utvidgningen skulle innebära en trafikökning. Däremot ersätter detta avtal bilaterala luftfartsavtal, och det nya avtalet innehåller bestämmelser om till exempel miljöskydd.

Anf. 94 CHRISTINA AXELSSON (s):

För att förtydliga varför vi anmäler avvikande mening: Man tar inte chansen att genom möjligheter i EG:s energidirektiv se till att flygbränslebeskattning implementeras i det här avtalet. I och med att man tecknar ett nytt avtal med två nya länder öppnar man ett avtal, och då hade man haft chansen att föra in det. Det tycker vi hade varit bra.

Anf. 95 ORDFÖRANDEN:

Då är också det noterat och förtydligat.

Anf. 96 PER BOLUND (mp):

Uppenbarligen behövs det, fru ordförande, ett förtydligande. Den som läser protokollet upptäcker att ingen här talade mot att Norge och Island skulle ansluta sig. Tvärtom välkomnar vi det just för att det hade gett Sverige en möjlighet att faktiskt få in att man skulle ha en skatt på flygbränsle.

Ministerns svar var en total feltolkning av vad frågan handlar om.

Anf. 97 ORDFÖRANDEN:

Det var väl bra att förtydliga det där så att det framgår av protokollet.

Anf. 98 FREDRICK FEDERLEY (c):

Jag måste fråga ministern om jag har förstått detta rätt. På oppositionens frågor verkar det som att det är en omförhandling av det avtal som tidigare diskuterats, och det är väl det man från oppositionens håll vill få detta till. Om jag förstått det rätt är detta ett påhängsavtal, skulle vi kunna säga, för de länder som ligger mitt emellan dessa flygzoner och ingenting annat.

Anf. 99 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fredrick Federley har uppfattat frågeställningen helt rätt.

Anf. 100 ORDFÖRANDEN:

Är det något ytterligare förtydligande från oppositionen?

Anf. 101 PER BOLUND (mp):

Vi tolkar det här så att man, när man ingår ett avtal, har möjlighet att göra förändringar. Självklart hade det varit möjligt, om man hade velat, att införa en sådan klausul om skatt på flygbränsle. Det är snarare viljan som brister.

Anf. 102 ORDFÖRANDEN:

Då har jag uppfattat Miljöpartiets åsikt rätt, även om jag inte delar den. Då syns den tydligt i protokollet. Ville Vänsterpartiet förtydliga något? Nej. Man instämmer med Miljöpartiet.

Jag kan sammanfatta med att det finns stöd för regeringens ståndpunkt men noterar de här motiverade och förtydligade avvikande meningarna.

Då går vi till punkt 8 om antagande av beslut om bilateralt avtal mellan EG och Brasilien om civil luftfartssäkerhet. Underlag är utsänt.

Anf. 103 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Ordförande! Kommissionen har presenterat ett förslag om ett mandat för kommissionen att för EU:s räkning förhandla med Brasilien.

De kommande förhandlingarna ska leda fram till en överenskommelse mellan EU och Brasilien om ömsesidigt godkännande av certifiering av luftfartsprodukter när det gäller flygsäkerhet. Brasilien är en stor producent av luftfartsprodukter. EU är en stor och viktig marknad för luftfartsprodukter. En framtida överenskommelse kommer att underlätta handeln mellan EU och Brasilien.

Regeringen har under ordförandeskapet hanterat kommissionens förslag i rådsarbetsgruppen. Ingen medlemsstat har uttryckt något motstånd mot ett förhandlingsmandat till kommissionen gällande Brasilien. Frågan beslutas under TTE-rådet den 9 oktober.

Anf. 104 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Punkt 9 gäller utkast till beslut om att bemyndiga kommissionen att inleda förhandlingar med Förenta staternas luftfartsmyndighet om samarbete om forskning och utveckling inom civil luftfart.

Underlag till det ligger i den blå mapp som ni ska ha fått på bordet. Detta är en beslutspunkt.

Anf. 105 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Ordförande! Kommissionen har presenterat ett förslag till mandat för kommissionen att inleda förhandlingar med USA:s luftfartsmyndighet om ett samarbete för flygtrafikledningssystem.

Frågan hanteras nu i rådsarbetsgruppen. Syftet med ett samarbete mellan USA och EU angående flygtrafikledningssystem är att uppnå driftskompatibilitet mellan EU:s system, Sesar, och USA:s system, Next Gen.

Driftskompatibilitet mellan Sesar och Next Gen är ett led i det europeiska arbetet med single sky. Luftrumets användare vill kunna flyga över EU och USA med en utrustning som kan kommunicera med både Sesar-systemet och Next Gen-systemet på marken. Det sparar pengar och underlättar för luftfartsföretagen.

Anf. 106 PER BOLUND (mp):

Luftfartsledningssystemen är ju kopplade till möjligheterna att minska utsläppen från flygtrafiken genom det som bland annat kallas för gröna inflygningar. Ingår det i det här avtalet att man också kommer att arbeta med de frågorna, att försöka minska flygtransporternas miljöpåverkan?

Anf. 107 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Genom att ha ett gemensamt system, att man kan fungera tillsammans i ett gemensamt flygtrafikledningssystem, underlättar man för smarta transportlösningar. Och bara skapandet av ett gemensamt europeiskt luftrum bidrar just till minskade utsläpp, eftersom man undviker enkelt sicksackflygande.

Anf. 108 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i den här frågan.

Vi går vidare till punkt 10, Övriga frågor. Enligt mina noteringar finns det tre övriga frågor. Det handlar om förbud mot vätskor ombord på flygplan, om TEN-dagarna 2009 och om ASEM-transportministermötet.

Därtill förväntas en lunchdiskussion om trafiksäkerhet. Vi tar den som information, så vi kan väl fråga om statsrådet vill säga något om den också.

Anf. 109 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Jag tror att innehållet i de övriga frågorna framgår, men jag kan upprepa det jag sade i trafikutskottet vad gäller vätskor i till exempel handbagage.

Nuvarande regler om vätskebegränsning i handbagage för flygpassagerare upphör i april nästa år om inget nytt beslut fattas innan dess. När dessa regler antogs var förhoppningen att det vid den tidpunkten skulle finnas utrustning på plats som skulle kunna detektera vätskor. Nu har en sådan utrustning inte kommit fram i tid, även om arbetet med utvecklingen pågår för fullt. Gemenskapen måste därför fatta beslut om förlängning av begränsningsreglerna om dessa ska gälla även efter 2010.

Om inte förlängningen sker finns risk att det kommer att vara helt olika nationella regler som kommer att gälla, vilket ur ett passagerarperspektiv inte är önskvärt.

Kommissionen kommer vid rådsmötet att informera om den här situationen.

Anf. 110 ORDFÖRANDEN:

Vi kan stanna till vid vätskorna på flyget. Det är sådant som politiker kan ta på och begripa och ha åsikter om. Sofia Arkelsten har en åsikt.

Anf. 111 SOFIA ARKELSTEN (m):

Det här är inte mitt politiska sakområde på något vis, men jag tror att det är en stor och viktig väljarfråga. Det vore fantastiskt bra om vi kunde lösa den och driva på så att de nya fantastiska maskinerna kommer och man ännu en gång kan få resa med sin necessär.

Anf. 112 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Det är precis det som är syftet. Men det blir, som sagt, troligen förlängning året ut.

Anf. 113 ORDFÖRANDEN:

Men även regeringen jobbar i den riktningen, så att säga? Ja. Då tackar vi för det. Alla innehavare av damnecessärer instämmer i det sista, tror jag.

Är det något övrigt att säga om de övriga frågorna, b och c?

Anf. 114 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Ordförande! Det är någon information från de ansvariga för de respektive konferenserna.

Anf. 115 ORDFÖRANDEN:

Per Bolund har en fråga om de övriga frågorna.

Anf. 116 PER BOLUND (mp):

Ja, jag har en fråga om ministerkonferens om TEN. Nu hade vi en diskussion om transportplanen inför 2020, och det är klart att infrastrukt-

turen som det beslutas om i TEN-arbetet är väldigt styrande för hur transportsektorn kommer att utvecklas framöver.

Min fråga är hur Sverige avser att hantera infrastrukturens miljöpåverkande effekter och försöka styra över resurser inom TEN mot mindre miljöstörande transportslag.

Anf. 117 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Det är ett pågående arbete. Vi är i allra högsta grad engagerade i TEN-arbetet och det arbete som nu pågår. Det kommer att tillsättas sex arbetsgrupper med representation från de olika länderna.

Det är alltså ett pågående arbete, och det här är en del av det arbete som kommissionen, eller kommissionären, och Italien har initierat, och det svenska ordförandeskapet är nu också en del av konferensen.

Anf. 118 ORDFÖRANDEN:

Finns det något särskilt att säga inför lunchdiskussionen om trafiksäkerhet?

Anf. 119 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Kommissionär Tajani kommer från kommissionens sida att göra sitt inspel för det kommande arbetet med trafiksäkerhet. Det är alltså Tajani som kommer att ta initiativet på lunchdiskussionen.

Anf. 120 ORDFÖRANDEN:

Då är vi klara med rådsagendan, såvitt jag vet. A-punktsbehandlingen ligger, som sagt, numera utanför.

Vi är alltså klara med dagordningen inför rådet. Som statsrådet nämnde i början har hon, eller hennes medarbetare i alla fall, lovat mig att hon skulle informera lite grann om förhandlingarna vad gäller telekompaketet. Det är en fråga som inte står på den här rådsagendan men som nu är på tapeten. Det är tryck i frågan. Den är välbekant för nämndens ledamöter, och vi har det ansvariga statsrådet här. Det är en gränsdragning, men vi har bedömt, i samråd, att det vore bra om statsrådet kunde berätta lite om det och svara på eventuella frågor.

Anf. 121 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Absolut! Precis som ordföranden sagt har vi hanterat detta och informerat. Och jag har informerat nämnden tidigare om telekompaketet.

Förhandlingarna har varit svåra, men man lyckades ändå, under det tjeckiska ordförandeskapet, komma fram till en kompromiss. Därefter hanterades det på ett sådant sätt att det voterades bort under EU-parlamentets omröstning. Därför inleds ett förlikningsförfarande mellan rådet och parlamentet.

I den här processen företräder jag nu 26 medarbetare och medlemsstater i förhandlingarna med parlamentet. Det finns alltså inte utrymme för några enskilda nationella intressen.

I tisdags kväll möttes det svenska ordförandeskapet och Europaparlamentets förhandlingsgrupp för telekompaketet i en informell trilog. Mötet var positivt och konstruktivt. Rådet och Europaparlamentet enades om att fokusera förlikningen på den utestående frågan om det så kallade

tillägget 138. Som jag sade tidigare valde man under vårens behandling av paketet i Europaparlamentet att gå ifrån kompromissen, som nåtts med det tjeckiska ordförandeskapet. Man voterade då om 138:an som ett tillägg.

Nästa informella trilog sker i mitten av oktober, och ett möte i den formella förlikningskommittén planeras under första veckan i november.

Avslutningsvis kan jag säga att det så här långt känns positivt och konstruktivt när det gäller att vi ska nå fram till en gemensam överenskommelse för telekompaketet. Jag tror att det är viktigt att vi nu får det på plats, med anledning av den diskussion som inte förs, att vi skapar bra förutsättningar för konsumenter och för industrin.

Anf. 122 ORDFÖRANDEN:

Får jag då fråga om statsrådet nu kan bedöma om det finns förutsättningar att nå fram till eller, rättare sagt, tillbaka till den kompromiss som uppnåddes i våras? Eller är det någon särskild förändring som statsrådet förutser och kan dela med oss i dag, att det ligger i korten för att man ska komma fram?

Anf. 123 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Det tror jag är för tidigt att säga. Det har varit ett första möte, och ett första möte är som alltid ett första möte när man ska känna sig för och kanske också beskriva situationen när det gäller det tilläggsförslag som parlamentet röstade igenom. Det är för tidigt för mig att ha några kommentarer om det.

Anf. 124 ORDFÖRANDEN:

Därmed tackar vi Åsa Torstensson med medarbetare för i dag. Trevlig helg och lycka till på rådet!

2009/10:3

2 oktober

Innehållsförteckning

1 § Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt

konsumentfrågor (hälso- och sjukvård)	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	1
Anf. 3 MARINA PETTERSSON (s)	3
Anf. 4 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	3
Anf. 5 Departementssekreterare LINA PASTOREK	3
Anf. 6 MARINA PETTERSSON (s)	3
Anf. 7 Departementssekreterare LINA PASTOREK	3
Anf. 8 CHRISTER WINBÄCK (fp)	3
Anf. 9 SUSANNE EBERSTEIN (s)	4
Anf. 10 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 11 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	4
Anf. 12 EVA OLOFSSON (v)	5
Anf. 13 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 14 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	5
Anf. 15 Departementssekreterare LINA PASTOREK	6
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 17 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	6
Anf. 18 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 19 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	7
Anf. 20 JAN R ANDERSSON (m)	10
Anf. 21 MARINA PETTERSSON (s)	11
Anf. 22 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	11
Anf. 23 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 24 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	12
Anf. 25 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 26 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	12
Anf. 27 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 28 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	13
Anf. 29 ORDFÖRANDEN	13

2 § Transport, telekommunikation och energi (transport)

Anf. 30	ORDFÖRANDEN	14
Anf. 31	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	14
Anf. 32	ORDFÖRANDEN	14
Anf. 33	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	14
Anf. 34	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 35	SUSANNE EBERSTEIN (s).....	15
Anf. 36	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 37	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	15
Anf. 38	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 39	CHRISTINA AXELSSON (s)	15
Anf. 40	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 41	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	16
Anf. 42	Ämnesrådet PER BJÖRKLUND	16
Anf. 43	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 44	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	16
Anf. 45	CHRISTINA AXELSSON (s)	16

Anf. 46	ORDFÖRANDEN.....	17	2009/10:3
Anf. 47	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	17	2 oktober
Anf. 48	ORDFÖRANDEN.....	17	
Anf. 49	CHRISTINA AXELSSON (s).....	17	
Anf. 50	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	18	
Anf. 51	PER BOLUND (mp)	18	
Anf. 52	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	18	
Anf. 53	CHRISTINA AXELSSON (s).....	19	
Anf. 54	PER BOLUND (mp)	19	
Anf. 55	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	19	
Anf. 56	ORDFÖRANDEN.....	20	
Anf. 57	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	20	
Anf. 58	PER BOLUND (mp)	21	
Anf. 59	CHRISTINA AXELSSON (s).....	21	
Anf. 60	ORDFÖRANDEN.....	21	
Anf. 61	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	22	
Anf. 62	ORDFÖRANDEN.....	22	
Anf. 63	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	22	
Anf. 64	CHRISTINA AXELSSON (s).....	23	
Anf. 65	PER BOLUND (mp)	23	
Anf. 66	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	23	
Anf. 67	CHRISTINA AXELSSON (s).....	23	
Anf. 68	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	23	
Anf. 69	CHRISTINA AXELSSON (s).....	23	
Anf. 70	ORDFÖRANDEN.....	24	
Anf. 71	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	24	
Anf. 72	ORDFÖRANDEN.....	24	
Anf. 73	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	24	
Anf. 74	ORDFÖRANDEN.....	25	
Anf. 75	ANTI AVSAN (m).....	25	
Anf. 76	ORDFÖRANDEN.....	25	
Anf. 77	Departementssekreterare MAGNUS WIKLUND	26	
Anf. 78	CHRISTINA AXELSSON (s).....	26	
Anf. 79	ORDFÖRANDEN.....	26	
Anf. 80	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	26	
Anf. 81	ORDFÖRANDEN.....	26	
Anf. 82	CHRISTINA AXELSSON (s).....	27	
Anf. 83	ORDFÖRANDEN.....	27	
Anf. 84	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	27	
Anf. 85	ORDFÖRANDEN.....	27	
Anf. 86	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	27	
Anf. 87	CHRISTINA AXELSSON (s).....	28	
Anf. 88	Ämnesrådet LARS ÖSTERBERG	28	
Anf. 89	PER BOLUND (mp)	28	
Anf. 90	ORDFÖRANDEN.....	28	
Anf. 91	PER BOLUND (mp)	28	
Anf. 92	ORDFÖRANDEN.....	28	
Anf. 93	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	28	
Anf. 94	CHRISTINA AXELSSON (s).....	29	
Anf. 95	ORDFÖRANDEN.....	29	
Anf. 96	PER BOLUND (mp)	29	

Anf. 97 ORDFÖRANDEN	29
Anf. 98 FREDRICK FEDERLEY (c)	29
Anf. 99 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	29
Anf. 100 ORDFÖRANDEN	29
Anf. 101 PER BOLUND (mp)	29
Anf. 102 ORDFÖRANDEN	29
Anf. 103 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	30
Anf. 104 ORDFÖRANDEN	30
Anf. 105 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	30
Anf. 106 PER BOLUND (mp)	30
Anf. 107 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	30
Anf. 108 ORDFÖRANDEN	31
Anf. 109 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	31
Anf. 110 ORDFÖRANDEN	31
Anf. 111 SOFIA ARKELSTEN (m)	31
Anf. 112 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	31
Anf. 113 ORDFÖRANDEN	31
Anf. 114 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	32
Anf. 115 ORDFÖRANDEN	32
Anf. 116 PER BOLUND (mp)	32
Anf. 117 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	32
Anf. 118 ORDFÖRANDEN	32
Anf. 119 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	32
Anf. 120 ORDFÖRANDEN	32
Anf. 121 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	32
Anf. 122 ORDFÖRANDEN	33
Anf. 123 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	33
Anf. 124 ORDFÖRANDEN	33